

VÁŽENÉ ČTENÁŘKY, ČTENÁŘI A ČTENÁŘČATA,

je to tu zas. Letní čas buší na dveře, slunce mě láká ven, ale příkaz šéfredaktorky byl tvrdý a jednoznačný: „Napiš úvodník!!!“.

O rozumu selském jsem psal již několikrát. Nicméně mě nepřestává fascinovat míra jeho nedostatku v našem každodenním životě. Proč se však logickému sledu věcí, kdy za krokem prvním následuje krok druhý

a ne naopak, říká selský rozum? Nebyl jsem na konzultaci u žádného jazykozpytce, takže následující teorie je pouze moje: pokud chtěl sedlák mít co jíst, musel na jaře zasít, na podzim sklídit a zorat a přes zimu sníst pouze tolik, aby mu zbylo na jarní osev. Pokud by prohodil sled některých činností, velmi rychle by se ze sedláka stal tulák s rozumem tuláckým. A tuláctví je romantické jen v knihách.

Důvodů, proč se selský rozum vytrácí, je jistě více. Kolega Vladimír má vysvětlení, které se mi líbí: „*Selský rozum mizí, protože se ze sedláků po roce 1990 stali farmáři*“. Je také zřejmé, že sedláků je v 21. století významně méně než ve stoletích minulých. Lidé se zkrátka hrnou do měst. Můžeme tedy říkat opaku selského rozumu „rozum městský“? Možná. Možná i „rozum úřednický“. Nebo „rozum bruselský“. To se ale dostáváme na tenký led, neboť neodpovídá selskému rozumu označovat ty ostatní rovněž za rozum. Kdysi bylo v Čechách (a na Moravě (sic!)) zvykem říkat těmto věcem „blbost“. To ale vůbec nezní vznešeně a kdo ví, je-li to „politicky korektní“. Navíc to s sebou nese nádech beznaděje, neboť si jistě pamatujete větu Jana Wericha: „*S blbostí se musí bojovat, ale nedá vyhrát*“.

O rozumu bruselském. Evropská unie si jako jednu z priorit v blízké budoucnosti stanovila zpracovat stavební odpad do nových staveb. Je to věc ochrany primárních zdrojů, ochrany přírody a trvale udržitelného rozvoje.

Podle nové, již platné bruselské legislativy musejí tepelné elektrárny pro lepší ochranu ovzduší odstranit NO_x ze spalin, tedy nastříkávat do kotlů reagent (čpavek, močovinu apod.). Říká se tomu selektivní nekatalycká redukce (zdroj: Současný stav využitelnosti energetických produktů v ČR. ČEZ). Pro beton to má závažné dopady. Popílek, který byl vhodnou přísadou do betonu, je kontaminován močovinou. To znamená, že močovinou smrdí. Současně se z něj uvolňuje čpavek. Smícháním s vodou a cementem se rychlost uvolňování čpavku ještě zvýší. Jen pro pořádek, čpavek je prvek toxický a nebezpečný pro životní prostředí. K jeho označení na obalech se používají tyto piktogramy:

Výrobce betonu může jen těžko použít složku obsahující toxickou látku. Takže: sbohem popílku. Podle statistik ERMCO (Evropský svaz výrobců transportbetonu) se v ČR každý rok zpracovalo 300 000 t a v EU celkem 7 900 000 t popílku do be-

tonu. Ten je teď nepoužitelný a musí se jako odpad umístit na skládku. Objemová hmotnost popílku je cca 2 200 kg/m³, sypná hmotnost cca 1 000 kg/m³. Pokud popílek extrémně dobře zhutníme, zabere na skládce v ČR objem 136 000 m³/rok a v EU celkem 3 590 000 m³/rok. To je fotbalové hřiště zaplněné do výše 27 m, resp. 718 m. Každý rok.

Z hlediska technologie betonu lze popílek nahradit vysokopecní jemně mletou granulovanou struskou. Ta je dostupná na severní Moravě (v okolí železáren). Zbytek ČR má v podstatě již jen jednu volbu: nedostupný popílek nahradit cementem. Doposud byla průměrná dávka popílku do 1 m³ betonu cca 50 kg (zdroj: statistiky ERMCO). Řekněme, že 50 kg popílku nám u většiny betonů nahradí cca 15 kg (třetina) cementu. Členové Svazu výrobců betonu ČR vyrobili v posledních letech 5 000 000 m³ betonu ročně. To pro dobu bez popílku znamená 5 000 000 x 15 = 75 000 000 kg cementu navíc. Z hlediska životního prostředí to rovněž znamená, že se musí vytěžit více než 75 000 t vápence a jílu, namlít je a ohřát v peci na teplotu 1 450 °C. Každý rok.

Pro mě osobně je toto celé křišťálově čistá ukázka rozumu bruselského: proklamace ochrany životního prostředí a priority zpracování většího množství stavebního odpadu versus více energeticky náročné výroby a hromady nepoužitelného popílku napříč celou Evropou.

O temné energii. Současné poznatky o podstatě vesmíru říkají toto: vesmír je starý 13,8 miliard let. Neustále se rozpíná. Je tvořen 4 % nám známé hmoty, 20 % temné hmoty a 76 % temné energie. Temná hmota není vidět, nespůsobí elektromagneticky, pouze gravitačně. O temné energii se ví pouze to, že má na svědomí rozpínání vesmíru, nic se neví o její podstatě či původu. Já však určité podezření mám. Viditelná hmota (4 %) je selský rozum. Temná energie a temná hmota (96 %) vyvěrá z Bruselu.

O pozitivní energii. Venku je opravdu krásně, hned jak dopíšu úvodník a utichne tak práskání rákosky v ruce šéfredaktorky, uteču na kopec s pěkným výhledem do krajiny a budu nasávat pozitivní energii, abych mohl vzdorovat té temné.

Přeju Vám mnoho pěkných chvil venku v přírodě.

Michal Števíla
Beton TKS & SVB ČR

Obr. 1 Průměrná dávka příměsí do betonu v zemích ERMCO (zdroj: statistiky ERMCO)

